Per trein van new York naar Seattle

GO WEST!

DE MEESTE AMERIKANEN VLIEGEN HET, EN DAT DUURT DAN VIJF UUR. REIZEN MAGAZINE PAKT DE TREIN. IN BIJNA ZEVENTIG UUR – VERSPREID OVER VIER WEKEN – *COAST TO COAST:* DWARS DOOR DE VERENIGDE STATEN. VAN DE *ATLANTIC* NAAR DE *PACIFIC*, OVER LEGE PRAIRIES EN WOESTE BERGEN.

Tekst & fotografie: Bas van Oort

Op de grens van Wisconsin en Minnesota slingert de *Empire Builder*, de trein van Chicago naar Seattle, zo rond een uur of zeven 's avonds langs en over de Mississippi. De zon staat laag. Naar buiten kijken door de grote ramen van de lounge-coupé verveelt geen moment.
'Sorry, is het goed als wij aanschuiven?'
Aan de andere kant van mijn tafeltje gaan Chris en Jake zitten. 'Studenten in Massachusetts', vertelt Chris. En woonachtig in Seattle. Dat ligt ruim 4000 kilometer uit elkaar. Van universiteit naar huis is het 72 uur met de trein, en dat doen ze *straight*: in één ruk. 'Voor het milieu is de trein veel beter dan een vliegtuig. Wist je dat een trein 300 mijl kan rijden op één *gallon* diesel?'
Ik zit met mijn hoofd nog bij die 72 uur. Twee-en-zeven-tig uur. Achter elkaar. Dan woon je drie dagen in een trein.
'Het valt mee hoor', lacht Jake, als hij mijn opengevallen mond ziet. 'Je kunt rondlopen, af en toe hier in de lounge-coupé werken en op m'n laptop staan genoeg films. Alleen de nachten, die kunnen wel eens lang zijn.'
'Ik ga ook naar Seattle', zeg ik. 'Maar niet in één keer. Ik doe er vier weken over. En mijn reis is iets lager aan de oostkust begonnen. In New York.'

VAN NEW YORK NAAR PITTSBURGH

Om precies te zijn op Penn Station, midden in Manhattan. Vanaf daar vertrok de trein naar Pittsburgh. Voor je nog één keer kunt terugdenken aan Central Park, het uitzicht vanaf het dak van Rockefeller Center, de keurig opgelijnde *yellow cabs* op Broadway of de duizenden lichtjes van een nachtelijk Times Square, ben je de stad al uit en boemel je dwars door het platteland van New Jersey, om via Philadelphia bijna heel Pennsylvania in een dag te doorkruisen.
'Penn Station?', vraagt Chris. 'Dus niet vanaf Grand Central? Het station met de meeste perrons ter wereld? En die enorme, magnifieke stationshal?'
Jake: 'Vooral van binnen is dat een van de mooiste gebouwen van New York. Als je eind van de middag op het juiste moment op de grote trap staat, zie je precies de zonnestralen door de hoge ramen naar binnen vallen. Echt prachtig.'
'Nee', antwoord ik. 'Vertrek vanaf Grand Central New York zou de tocht nog mooier maken. Maar ik heb daar uiteraard wel even rondgekeken.'
De enige overeenkomst tussen Pittsburgh en New York is dat de Amtrak er de mooiste stationsgebouwen overslaat. Voor de rest is alles anders. 'Slechter', vond de eerste de beste taxi-chauffeur die ik buiten aanschoot. 'Clingman Johnson', stelde hij zichzelf voor. New Yorker, en: 'beste taxichauffeur van in

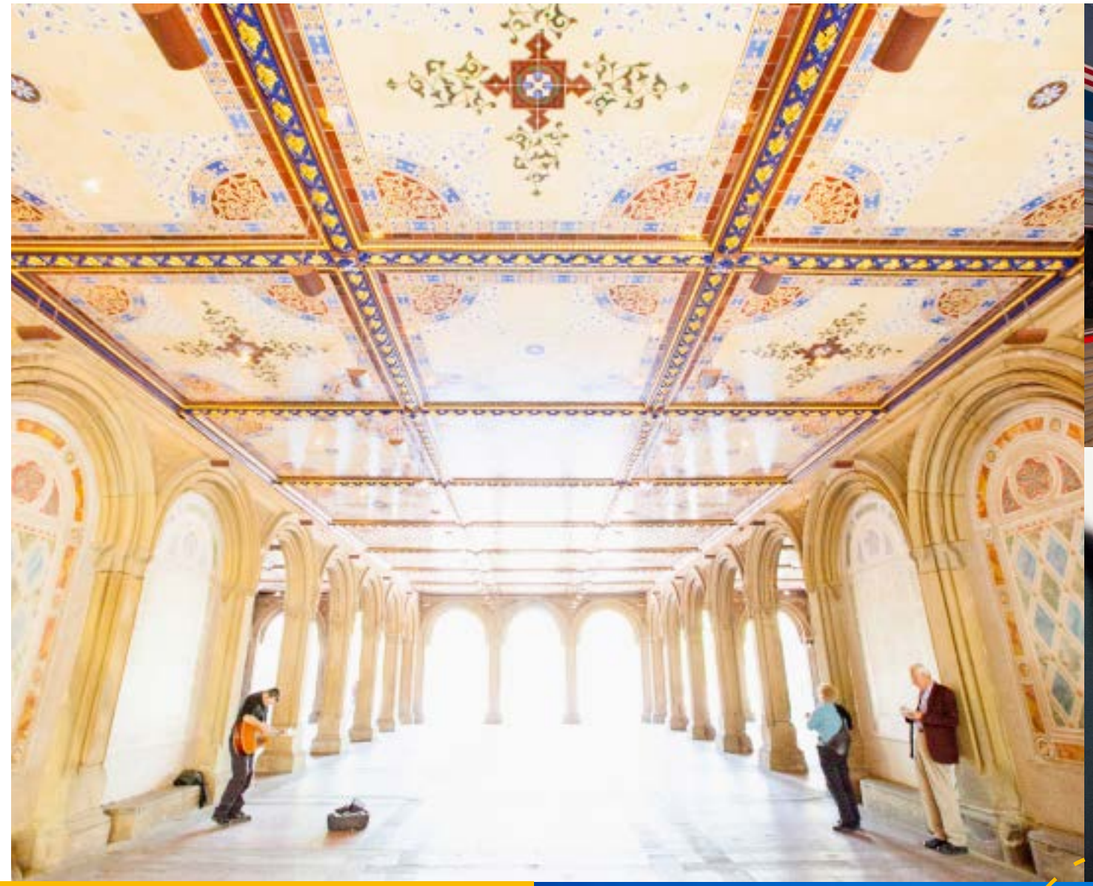

Foto's vorige pagina: rookpauze 's avonds in Winona en het Grand Central station in New York.
Deze pagina's, met de klok mee: soloconcert (*'I'm a train, I'm chucko-train'*) in Grand Central; Amish passagiers in Pennsylvania; Chris & Jake tijdens de *smokers stop* in Winona; *Breakfast in America*: Williamsburg, New York; de skyline en de gele bruggen van Pittsburgh; en een roedel *yellow cabs* in New York.

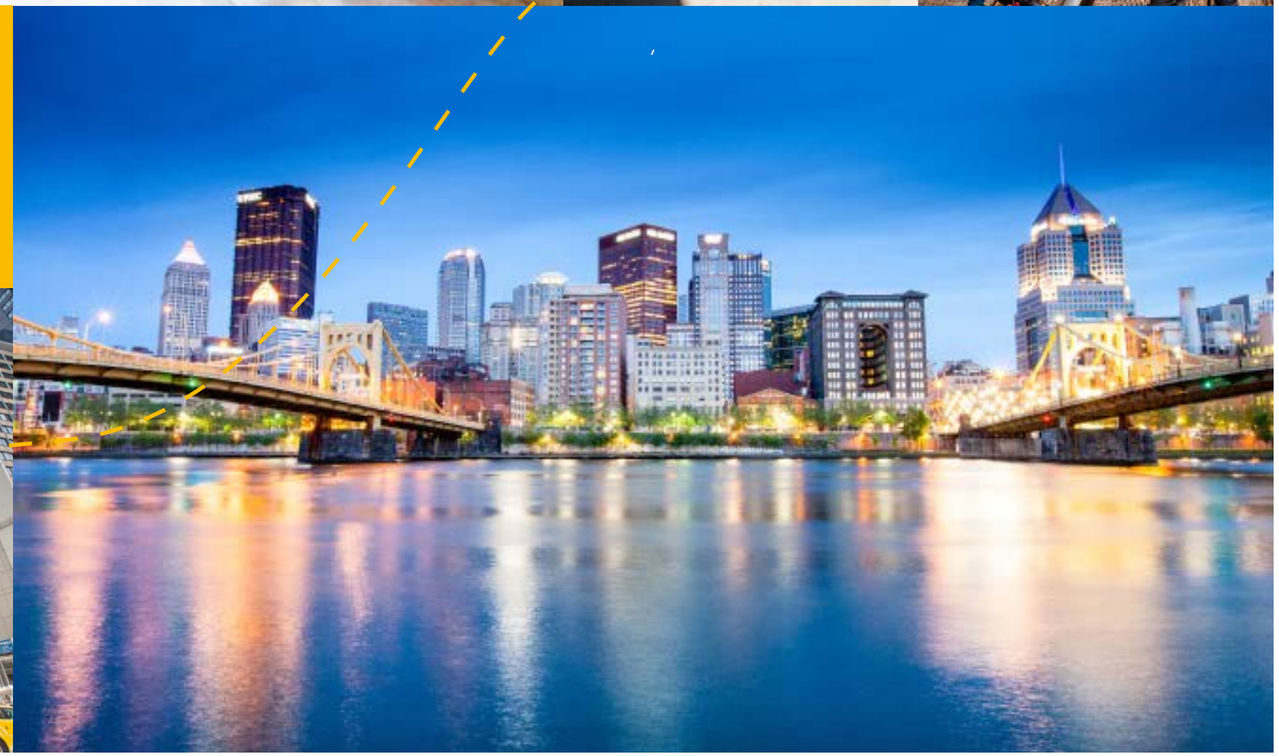

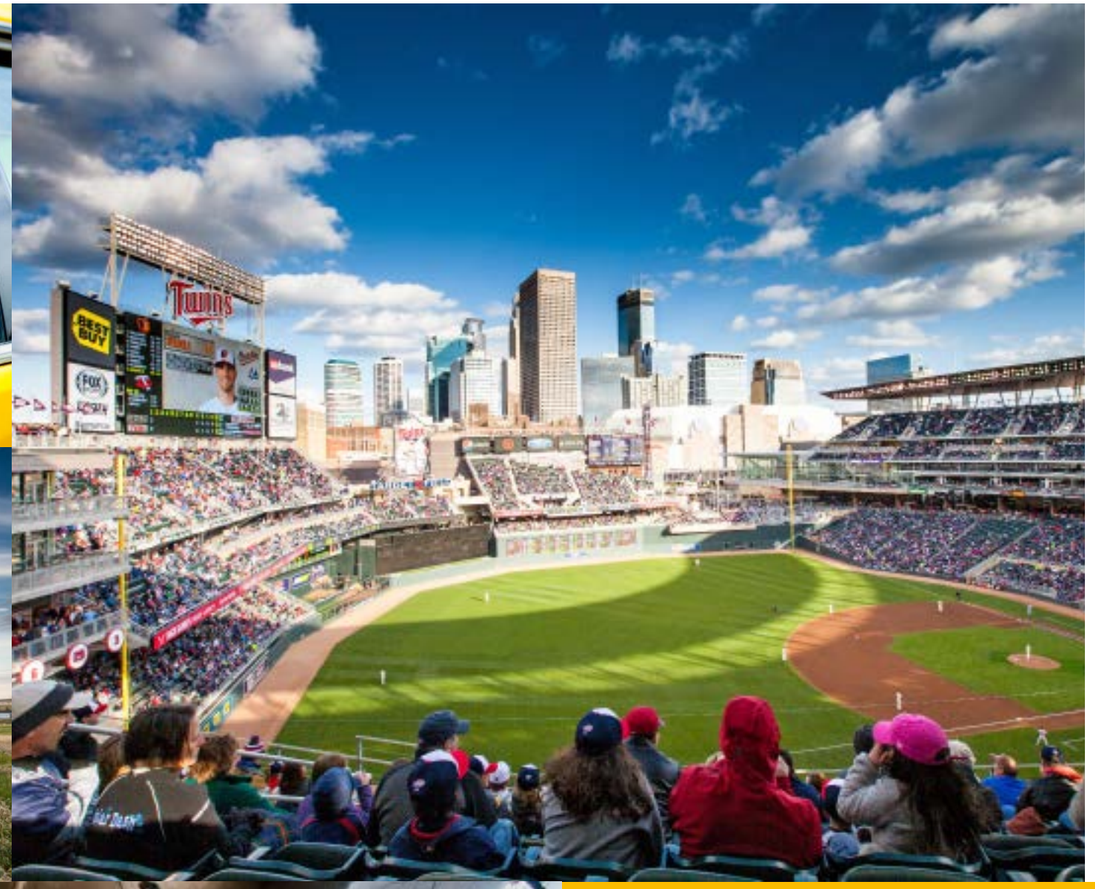

Foto's, van linksboven met de klok mee:
Clingman Johnson, de beste taxichauffeur van in ieder geval Pittsburgh;
het stadion van de Minnesota Twins;
restaurant in een van de twee voormalige stations van Pittsburgh;
de gepolijste *Bean* in downtown Chicago;
country road in vlak North Dakota.

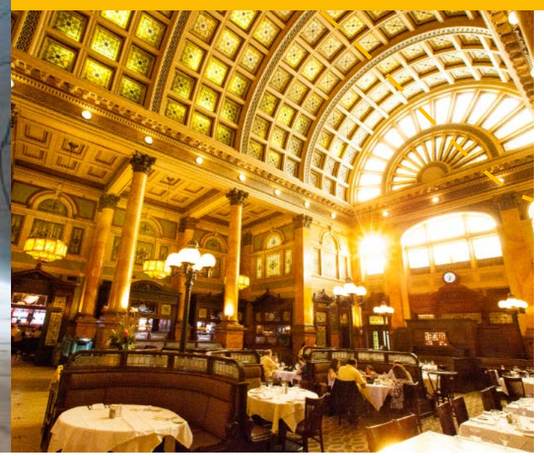

ieder geval Pittsburgh, maar waarschijnlijk van heel Amerika.'
En Pittsburgh? 'Wegwezen hier', zei Clingman.
'De muziek is slecht, er gebeurt niks. Tot een paar maanden geleden mocht je niet eens op straat een taxi aanhouden. Je moest er een telefonisch bestellen. Waardeloos voor de zaken. Nee, ik heb Pittsburgh nooit wat gevonden, al 22 jaar lang niet. Morgen ga ik terug naar New York.'
Maar de beste taxichauffeur van het land – met, toegegeven, erg fijne jazzmuziek in z'n auto – blijkt ook een aansteller, want Pittsburgh is leuk. In de vroegere stad van staal en Heinz ketchup was, waar het soms mistig was door alle fabrieksrook, bruist het nu. De cafés, restaurants, bars en terrasjes op de South Side zitten vol, zeker als het *gameday* is van een van de sportteams. Vooral de *Penguins*, het ijshockeyteam van de stad, is razend populair. Het Frick Art Museum en de botanische tuin zijn ideaal voor een zondags bezoek. En het uitzicht vanaf Mount Washington, bij het vallen van de avond, is spectaculair. Je ziet de *skyline*, de drie rivieren die samenkomen en de beroemde gele bruggen.
Pittsburgh heeft twee prachtige stations. Alleen komen er geen treinen meer. In het ene gebouw zit nu een restaurant, het andere is een appartementencomplex. De trein vertrekt uit een schimmig hoekje, ergens *downtown*. Vandaar ging ik door naar Chicago.

MIDNIGHT TRAIN

Als iemand het kan weten, dan zijn Chris & Jake het wel. Het verschil tussen dag en nacht in de trein is immens. De trein van Pittsburgh naar Chicago vertrekt exact om middernacht. De *midnight train* dus. In *Don't Stop Believin'*, een jaren tachtig klassieker van Journey, die hier in elk sportstadion wordt gedraaid en luidkeels meegebruld, klinkt dat wel romantisch, die *midnight train*. 'Maar niets is minder waar', verzucht ik. Chris gniffelt: 'Ja, de nachten kunnen lang zijn. Je moet een beetje geluk hebben. Als het rustig is, heb je een vrije plek naast je. Stoelen naar achter klappen, voetsteunen omhoog en je hebt bijna een bed.'
Maar het was niet rustig. Mijn trein zat vol. De coupé rook naar slaap. Uiteindelijk bracht ik de nacht in de lounge-coupé door en kwam ik wat brak aan in Chicago. Blij dat ik er was. Want de beroemde *bean*, het gepolijste kunstwerk in Millennium Park, waarin je jezelf terugziet in de skyline van de stad, maakt een hoop goed. En het uitzicht vanaf het John Hancock Center is bijna net zo spectaculair als het uitzicht over New York.
(Meer lezen over Chicago? In R&10/13 volgt een stadsreportage.)

EEN AMERIKAANS UITJE

'Dan zaten we vanaf Chicago in dezelfde trein', zegt Chris terwijl hij nog eens naar buiten kijkt. De avondzon kleurt het landschap goud en oranje. De Mississippi blinkt en twinkelt. In Winona, een klein stadje met dito station, stopt de trein en krijgen we een rookpauze. Benen strekken en naar buiten. Op het perron knuffelen mensen elkaar welkom of vaarwel. Pure treinromantiek. Na een minuut of tien klinkt luid het *'all aboard!'* van de hoofdconducteur.
Chris: 'Minnesota is bijna halverwege. Voor jou en voor ons.

Vanaf Minneapolis en St. Paul is het nog maar 37 uur tot Seattle. Wat ga je eigenlijk doen in Minneapolis?'
'Ik wil in ieder geval naar een wedstrijd van de Minnesota Twins', vertel ik handenwrijvend. 'Honkbal schijnt typisch Amerikaans en gezellig uitje te zijn. Dat wil ik wel eens meemaken, .'
Jake: '*Yep!* Een wedstrijd duurt zo'n 3,5 uur. Je kunt al het *junkfood* kopen dat je je kunt voorstellen en alles uiteraard in *supersized* porties. Als je geluk hebt, vang je een afzwaaiende bal of een *homerun*. Zelfs als je niet van honkbal houdt, is het leuk om zo'n wedstrijd mee te maken.'
'En in St. Paul moet de *gangstertour* doen', tipt Jake, als het buiten inmiddels zo goed als donker is. 'Veel mensen denken bij de Amerikaanse gangsterverhalen enkel aan Chicago, maar St. Paul was dé gangsterstad van de VS. Tijdens de drooglegging in de jaren '20 van de vorige eeuw was die stad een veilige plek voor gangsters. Het corrupte hoofd van de politie zei dat elke gangster welkom was, zolang ze zich niet schuldig maakten aan criminaliteit in de stad zelf. En dus kwam elke gangster naar de stad. *'He's in prison or in St. Paul'*, werd een gevleugelde uitspraak in Chicago en New York, als er al een tijdje niks van een crimineel was vernomen.'
's Avonds rolt de trein het station van Saint Paul/Minneapolis binnen. Voor mij het punt om uit te stappen, voor Jake en Chris het punt om zich weer op te maken voor een nieuwe, lange nacht op het spoor.
Ik pak mijn honkbalwedstrijd in Minneapolis. En ja, vooral het entertainment eromheen is fantastisch, Jake zei geen woord teveel. Bij aanvang klinkt het Amerikaanse volkslied. Halverwege gaat iedereen staan voor het *Take me out to the ball game*, een echte honkbalklassieker. De beruchte *kiss-cam* (een stelletje op de tribune verschijnt op een giga-scherm en wordt dan geacht elkaar, onder luid gejoel, te kussen) ontbreekt niet, er worden prijzen weggegeven en de terreinknechten doen een vermakelijk dansje tijdens het vegen van het veld.
Helaas wacht de trein niet. Ik had graag nog in downtown Saint Paul, twintig kilometer van Minneapolis, de *Saint Paul Gangster Tour* gedaan, in de Wabasha Street Caves. John Dillinger en z'n handlangers hielden zich daar schuil, stookten drank en hielden feesten. Tegenwoordig is er elke donderdag een wat veiliger *Swing Night* met een *big band*.

LEWIS & CLARK

Het *'All aboard!'* klinkt weer. Ik heb nog een lang traject voor de boeg. Dwars door North Dakota, Montana, om uiteindelijk in Washington State in eindpunt Seattle te arriveren.
Voor een groot deel is dat dezelfde route als van Lewis & Clark, de twee expeditieleiders van president Thomas Jefferson, die begin 19de eeuw het westen moesten verkennen.
Enkele dagen later, tijdens mijn tweedaagse stop in Williston, zie ik er de tastbare overblijfselen van. Want hoewel Williston tegenwoordig gedomineerd wordt door de olie-industrie – er is een heuse *oil-boom* gaande – was het tweehonderd jaar geleden de plek waar de eerste ruilhandel met de Indianen (politiek correcte term: *native Americans*) werd opgezet. In de buurt van Williston staat Fort Union nog, de ruilpost die het langst dienst deed van allemaal. Volledig gerestaureerd,

Foto's, van boven met de klok mee:
Glacier National Park in Montana, hier wonen onder meer sneeuwgeit, veelvraat, grizzly en poema; de bakkerij van Polebridge in Glacier National Park; straatmuzikant en de kathedraal (uit 1915) in St. Paul, de hoofdstad van Minnesota; zodra de Rocky Mountains aan de horizon verschijnen, stroomt de lounge-coupé vol; Fort Union, een oude ruilpost nabij Williston.

Foto's, van linksboven met de klok mee:
Seattle aan de Puget Sound, einde van zowel de spoorlijn als de regenboog;
bizons op de prairie in North Dakota;
Conducteur Pete: *'All aboard!'*;
Montana: Whitefish Lake, een spiegel aan de voet van Glacier National Park:
Verse vis op Pike Place Market, '*founded in 1907*', in downtown Seattle.

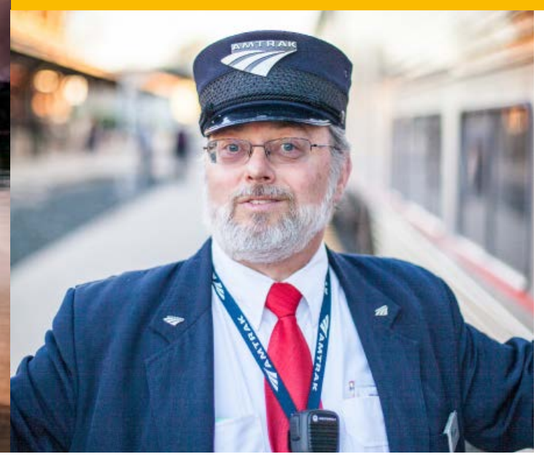

en geheel in originele stijl. Alleen de tipi (wigwam) op de binnenplaats, die stond er vroeger vast niet.
Waar Lewis en Clark een paar maanden over deden, doet de trein van Williston naar Whitefish in tien uur: in één rechte lijn naar de Rocky Mountains. Over lange, lege prairies, vol met vrijwel niets. Af en toe een boerderij, met ernaast zo'n houten barn. Hier en daar scharrelt wat vee, knauwend op gras.
Maar dan doemen de eerste bergen op. De lounge-coupé stroomt vol, iedereen vergaapt zich voor de panoramaramen. Vanaf het begin van de bergen tot aan Whitefish, een klein stadje aan de voet van Glacier National Park, volgt een adembenemende treinrit. Zigzaggend langs snelstromende, heldere beekjes. In een landschap van honderd tinten groen, met besneeuwde bergtoppen op de achtergrond.
Op het station van Whitefish staat Cricket Butler mij op te wachten. Ze is eigenares van het pas geopende Whitefish Bike Retreat, een hostel midden in het woud, op een kwartier rijden van het stadje. Cricket geeft me per auto een snelle indruk van het Glacier National Park, dat zes bergtoppen telt van meer dan 3000 meter. Ik scoor het beroemde Lake McDonald, maar het Bowman Lake, ook een gletsjermeer, is misschien nog wel mooier. Het ligt net achter Polebridge, een groepje huizen waarvan één de beste bakkerij van het hele gebied is.
's Avonds heb je het hele meer voor jezelf. Als de wind gaat liggen, lijkt dit meer een gigantische spiegel.

SLAPEND NAAR SEATTLE

Na de stop in Whitefish rest er nog één etappe: in twaalf uur naar Seattle. Het traject moet minstens zo spectaculair zijn als het vorige, alleen zie ik daar niks van want het is nacht. Met de twee vorige nacht-etappes nog vers in mijn achterhoofd lig ik, na een *upgrade* van 146 dollar, languit in mijn couchette. De beste beslissing in vierduizend kilometer treinreizen.
Volledig uitgerust word ik de volgende dag door conducteur Pete naar het inbegrepen ontbijt begeleid. Met koffie en *pancakes* verdwijnen de bergen van Washington en komt het water van de Puget Sound hiervoor in de plaats. Het laatste uur van de rit boemelt de trein langs het water, om uiteindelijk puffend tot stilstand te komen op Seattle King Street Station. Eindpunt van de reis.
's Avonds, hoog boven de stad in Kerry Park, kijk ik naar de *Space Needle* en de rest van de skyline. Hier ergens beneden zwerven Jake en Chris alweer een paar weken rond. Tot het volgende collegejaar begint. Dan pakken ze de trein terug naar de oostkust. En met kerst leggen ze die vierduizend kilometer misschien wel weer af.
Kijkend ik naar de grond, zie ik een *nickle* liggen. Een muntje van vijf dollarcent. Erop afgebeeld is de expeditie van, jawel, Lewis & Clark. Zij deden er uiteindelijk twee jaar over om president Jefferson verslag uit te brengen. Nu, tweehonderd jaar later, volstaat vijf uur vliegen.
Of zeventig uur in een trein. •

Reageren? reizen@anwb.nl

Montana: *You've got mail!*

Hoe kom je er?

REIZ& vloog met **Icelandair** van Amsterdam naar New York (prijs v.a. € 414 pp all-in, begin september) en van Seattle naar Amsterdam (prijs v.a. € 349 pp eind september). Beide vluchten zijn met stopover in Reykjavik. Icelandair geeft je 7 dagen om die stopover in te vullen, zónder extra kosten. Hetgeen betekent: 2 bestemmingen met 1 ticket! Meer info: **www.icelandair.nl**.

Beste reistijd

Mei en juni. Veel steden zijn in lentestemming en het weer is dan overwegend goed. In North Dakota en Montana kan het midden in de zomer erg warm worden. De winters zijn overal bar koud. Bovendien is de natuur in mei en juni op z'n mooist. Bloesem in de steden en vrijwel alles daarbuiten groen.

Vervoer ter plekke

Alle steden die we onderweg bezochten, hebben een goed ov-systeem met metro's of bussen. Daarnaast zijn de taxi's in de grote steden redelijk betaalbaar. Voor Montana en ook North Dakota is een huurauto nodig, indien je hier de omgeving wilt bekijken. REIZ&-lezers krijgen bij Sunny Cars 10% korting op autohuur. Kijk voor meer informatie op **www.reizen.nl**, onder 'magazine'.

Speciaal voor REIZEN Magazine-lezers biedt Incento Treinreizen aan:

GLACIER NATIONAL PARK EXPERIENCE

10-daagse treinreis van Chicago naar Seattle

Reizen per trein door de Verenigde Staten is een avontuur op zich. AMTRAK, de nationale spoorwegmaatschappij, spoort u naar alle uithoeken van dit reusachtige continent. Reis net als REIZ&-medewerker Bas van Oort van Chicago naar Seattle, geniet van het afwisselende landschap en maak kennis met medepassagiers. U onderbreekt de reis in het Glacier National Park, een natuurgebied met o.m. gletsjers, grillige rotsformaties, meren en watervallen, en wilde dieren als otters, elanden en grizzlyberen. Kortom: een reis om nooit te vergeten.

PROGRAMMA*
Dag 1: Aankomst Chicago. **Dag 2:** Chicago op eigen gelegenheid.
Dag 3: Per AMTRAK-trein naar East Glacier National Park, overnachting aan boord.
Dag 4: Aankomst East Glacier National Park. U haalt uw huurauto op in de buurt van het station.
Dag 5 & 6: Twee dagen ter vrije besteding in het Glacier National Park. **Dag 7:** Vervolg AMTRAK-reis naar Seattle, overnachting aan boord.
Dag 8: Aankomst Seattle.
Dag 9: Seattle op eigen gelegenheid.
Dag 10: Einde arrangement
** het uitgebreide programma vindt u op **www.incento.nl***

Reisduur: 10 dagen/9 nachten
Periode: tot en met 25 september 2013
Vertrek: dagelijks
Prijs pp: vanaf € 1.065 (o.b.v. 2 personen)
Inclusief: 7 hotelovernachtingen op basis van logies; Amtrak treinreizen Chicago - East Glacier N.P. - Seattle o.b.v. *roomette* of *bedroom*, incl. alle maaltijden aan boord.
Niet inbegrepen: vliegtickets Amsterdam - Chicago en Seattle - Amsterdam (indien gewenst door Incento te boeken); Autohuur (indicatieprijs cat. C, 3 dagen € 156); niet genoemde maaltijden en dranken, fooien; reis- en/of annuleringsverzekering.

INFO & RESERVERINGEN
Het arrangement kan geheel naar wens aangepast worden. Meer info? Neem contact op met ***Incento Treinreizen***,
tel: 035 6955111, mail: info@incento.nl
of kijk op www.incento.nl
Boeken o.v.v. code **REIZEN 01**

Lezers van REIZEN Magazine ontvangen per boeking een Capitool USA reisgids t.w.v. € 39

vanaf € **1065** p.p.

Nu op reizen.nl

Van REIZ&-medewerker Bas: New York in 11 foto's, een weekend in Pittsburgh en een Top-5 Outdoor in Montana. Plus vele tips van onze REIZ&-cityexpert New York.

Tijd, geld & prijsniveau

1 Amerikaanse dollar is op dit moment € 0,77 waard.
Eten en drinken is over het algemeen ietsje duurder dan in Nederland, maar de porties zijn veel groter. Supermarkten zijn prijzig.
In New York is het 6 uur vroeger dan in Nederland. (zomertijd).
Onderweg naar Seattle passeer je drie keer een tijdzone. In Chicago ga je een uur terug, van North Dakota naar Montana een uur en in Seattle weer een uur. Daar is het dus 9 uur vroeger dan in Nederland.

De trein/Amtrak

De afstand van New York naar Seattle is hemelsbreed zo'n 3900 km. Daar doe je met de trein 65 uur over, mits geen vertragingen. Hoe vroeger je boekt, hoe goedkoper je ticket. Ga uit van $ 250 tot $ 300 gemiddeld voor een stoel in de Coach Class. Overdag heb je meer dan genoeg ruimte en comfort, en dan kun je ook terecht in de lounge-coupé, met veel raam en dus uitzicht. 's Nachts is minder comfortabel, een slaapcoupé is een oplossing, maar die zijn wel een stuk duurder. In Nederland wordt AMTRAK vertegenwoordigd door Incento Treinreizen. Kijk voor prijzen, reistijden en informatie m.b.t. accommodatie op www.incento.nl. **REIZ&-TIP**: reis zoveel mogelijk overdag. Dat is comfortabeler en je ziet het land aan je voorbij trekken.

Chicago

Informatie op internet

- **www.nycgo.com** Handige site over New York
- **www.visitpittsburgh.com** Info over Pittsburgh
- **www.choosechicago.com** Idem over Chicago
- **www.minneapolis.org** Info over Minneapolis
- **www.visitsaintpaul.com** Idem over St. Paul
- **www.ndtourism.com** Info over North Dakota & Williston
- **www.explorewhitefish.com** Idem over Montana & Whitefish
- **www.visitseattle.org** Inderdaad, info over Seattle

Slapen onderweg

REIZ& sliep drie keer in de trein (zie ook: *De trein/Amtrak*). In **New York** vonden we een kamer ($ 50 p.n.) via Airbnb (**airbnb.com**), in de wijk Williamsburg, en die beviel goed. Daarnaast sliepen we prima in de volgende hotels:

- **Pittsburgh - *SpringHill Suites Southside Works***. Prima hotel, met veel bars, restaurants en terrasjes in de buurt. 2-pk v.a. $ 179, inclusief ontbijt. Info: www.marriot.com.
- **Chicago - *The Palmer House***. Hotel met historie, een der oudste van het land, alleen de lobby is al de moeite waard. Midden in de stad. 2-pk v.a. $ 149, zonder ontbijt. Info: www.palmerhousehiltonhotel.com.
- **Minneapolis - *Aloft Minneapolis Hotel***. Goed hotel downtown. 2-pk v.a. $ 119, zonder ontbijt. Info: www.starwoodhotels.com.
- **St.Paul - *The Saint Paul Hotel***. Statig hotel in het centrum. 2-pk va. $ 159, zonder ontbijt. Info: www.saintpaulhotel.com.
- **Williston - *Holiday Inn Express Hotel & Suites***. Basic en zakelijk, aan de rand van de stad. Voor prijzen en info: www.ihg.com.
- **Whitefish - *Whitefish Bike Retreat***. Heerlijk hostel in het bos, op 15 min. van Whitefish. Outdooractiviteiten mogelijk. En een vriendelijke, behulpzame eigenaresse. Kamer vanaf $ 45 pp. Kamperen kan ook. Info: www.whitefishbikeretreat.com.
- **Seattle - *Inn at the Market***. Tegenover de beroemde Pike Place Market. Voor prijzen & informatie: www.innatthemarket.com.

Trans USA